

Wawakuna ñawinanpaq

Añaskitu

Tawa chunka iskayniyuq • N° 42 • Enero 2005

Suplemento del periódico "Conosur Ñawpaqman"

¡Kay wataqa
Asamblea Constituyente
thallikamunqa!

"Añaskituga yanaparispas kasawanchiq,
pay culturanchikta yachaqa yninchikta ñawpaqman apan"

(Toribio Fernández, Junta Escolar U.E. Taracollo)

Almanaqueyuq
jamuchkan

Wawakuna apachimusqankuta ñawirina....

Wawakuna riqsichiyta munaspa uywakunamanta, tarpunamanta kay jinata qillqarinku. Qanri imata willayta munawaq, qillqarimuy...

Kayta Añaskituman jaywariy, provincia Ayopayamanta, Milluni comunidadmanta apachimunku.

Carta al anaskitu

M. Q. V.

Magali Quispe Vargas
Magali escuela Milluni 2do

umaymama

papa

rara

upa

warin

wasino

aros

Kay tarakullaypa puzum papas
aros rara warara upa wara puzum
chaymanta papas puzum diamto
puzum umaymama manta maza puzum rullarazte
umaymabwas puzum chayta rullarazte

Kaytari, Taracollo comunidadmanta wawakuna apachimunku. ñawirinachiq.

Maribel Fuernandez tulo
Curso 2do

Chunka wata junt'ayninpi, uk chhikatawan yacharina

May chiqakunamanta wawakuna qillqarimunkuri?

"Añaskitu" puriyñinta qallarichkaptin, kay comunidadesmanta qillqarimuq kanku: Raqaypampa, Tukma Baja, K'uri Bajo, Buena Vista, Tipapampa, Mizquepampa, Pantipampa, Santiago, Kami, Vacas ima.

Kunanri aswan wawakunaña ñawirinku qillqamunku, aswan chiqakunamanña

"Añaskituqa" chayarin, iskay chunka aswan comunidadmanta, qanchis Municipios ukhumanta kay Quchapampa departamento jap'itypi.

Kunqanqa kay chiqakunamanta qillqarimunkuri

Morochatu: Plusilla, Milluni, Totorani, Icarí, Colorado, Link'u Pata,

Taracollo, Untuavi, Altamachi, Murumuntani,

Independencia: Kala kalani,

Vacas: Qulpa Qucha, Challwamayu,

Challaqawa, Paradones,

Mizque: Tin Tin

Raqaypampa, Ichhuqata,

Quilfapallo: Lap'la

Villa Rivera: Aramasí

Tiraque: Titora Qucha,

Boqueton Q'asa

Uyuni-Foroai: Ventilla,

Tomave

Chayallantaq tukuy chiqakunaman periódico "Conosurwan" khuchka.

¿Pikunataq Añaskitu p'anqata ñawirinku?

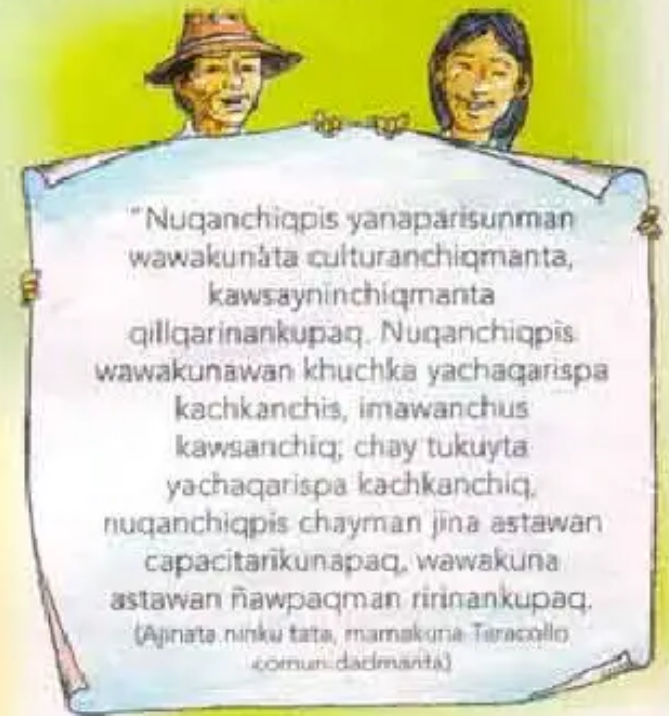
"Añaskitu" p'anqa wawakunapaq ruwasqa kachkan, jinapis mana paykunallachu ñawirinku, ñawirillankutaq tata, mamakuna. Escuelapi yachachiqkuna "Añaskitutaqa" mañallankutaq.

"Añaskitu rikuspa, tukuy imata ruwariyta munayku, cuentosta, imasmarista"

"P'achí ntyku Añaskituta, k'achitu kaptin. Astawan llusqinanta munayku". Ajinata Taracollo comunidadmanta wawakuna ninku.

Tata, mamakunaqa kayta ninku "Añaskitu" p'anqamanta:

"Wasipiqa "Añaskituta" ñawirinchiq, orientarikunchiq, wawakunawan puraqmanta yanapanarikuspa kayku, wawakuna tapuriwasqanchikman jina, kutirichinchiq".

"Nuqanchiqpis yanaparisunman wawakunata culturanchiqmanta, kawsayninchiqmanta qillqarinankupaq. Nuqanchiqpis wawakunawan khuchka yachaqarispa kachkanchis, imawanchus kawsanchiq; chay tukuyta yachaqarispa kachkanchiq, nuqanchiqpis chayman jina astawan capacitarikunapaq, wawakuna astawan ñawpaqman ririnankupaq. (Ajinata ninku tata, mamakuna Taracollo comunidadmanta)

¿Imakunamanta wawakuna qillqarinku?

Chaqrakunamanta, puqykunamanta, mikhunamanta, organización sindicalmanta, wawakunap llakiyninkumantapis. Jinallataq, sach'akunamanta, uywakunamanta yachaqaykunamanta, imasmarikunata, pukllaykunamanta, kawsayninkumanta, Yachay Wasimanta, cuentosmanta, raymikunamanta, culturankumanta, waqkunamanta ima.

puqykunamanta

Kay aylluyupi pata p'it p'ipi puqchuytu papasi nala, uqalunata libras nala ruwakunata.

Urisipatunasi puqchuytu baralunata jawaqkunata almaspa

Añask 2005

Asamblea Com
 "Añaskitu" chunka
 199

ENERO Thamiy Killa

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

FEBRERO Jatun Puquy Killa

L	M	M	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
	7	8	9	10	11	12
	14	15	16	17	18	19
	21	22	23	24	25	26
	28					

MARZO Pacha Puquy Killa

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
	7	8	9	10	11	12
	14	15	16	17	18	19
	21	22	23	24	25	26
	28	29	30	31		

MAYO Aymuray Killa

L	M	M	J	V	S	D
						1
	2	3	4	5	6	7
	9	10	11	12	13	14
	16	17	18	19	20	21
	23	24	25	26	27	28
	30	31				

ABRIL Ariwagi Killa

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
					3	4
	4	5	6	7	8	9
	11	12	13	14	15	16
	18	19	20	21	22	23
	25	26	27	28	29	30

JUNIO Jawkaykuski Killa

L	M	M	J	V	S	D
						1
						2
						3
						4
						5
						6
						7
						8
						9
						10
						11
						12
						13
						14
						15
						16
						17
						18
						19
						20
						21
						22
						23
						24
						25
						26
						27
						28
						29
						30

pit

stituyente watapi,
 watanta junt'aykuchkan.
 5 - 2005

pitu

JULIO
 Chaqra Qunakuy Killa

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

AGOSTO
 Chaqra Yapuy Killa

L	M	M	J	V	S	D
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

SEPTIEMBRE
 Tarpuy Killa

L	M	M	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

DICIEMBRE
 Qhapaq Inti Raymi Killa

L	M	M	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

NOVIEMBRE
 Aya marq'ay Killa

L	M	M	J	V	S	D
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

OCTUBRE
 Pawqar Wara Killa

L	M	M	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Alkaym # 43 - Enero 2005 - Cereka - Av. Tupaco Katari 2231 - Teléfono: 4264112 - Fax: 4261000 - Correo: pitu@pitu.com.bo - www.pitu.com.bo

Añaskitu p'anqa puriyninta riqsirina

¿Imaynamanta "Añaskitu" rikhurirqa?

"Añaskitu" nisqaqa uk p'anqa qhichwa wawakunapaq ruwakuchkantaq, 1995 watamantapacha. Ñawpaqta SUPLEMENTO EDUCATIVO nisqalla karqa, chay suplementotaq Grupos de Educación nisqapi Raqaypampa chiqapi llank'akuq. Paykuna ñawiq kanku, paykuna tapuykunata kutichiq kanku, siqiq kanku. Chaymanta qhipaman chay Currículo nisqa ruwayman khuskachakun chayrayku "Añaskituman" tukun, wawakunawan khuchka llank'ananpaq. Kunanqa uk p'anqa wawakuna qillqarinankupaq, t'ukurinankupaq, pukllarinankupaq jina, paykuna pura riqsinakunankupaq, Añaskitu niqta parlarinakunankupaq.

¿Imapaq "Añaskitu" p'anqa ruwakun?

Chaqra patapi wawakunaqa ayllun ukhupi ima ruwayllatapis yachaqa. Ajinapi wawaqa Yachay Wasimanqa yachayniyukña rin. "Añaskituqa", chay yachayninta jap'ispa, willanarikuspa sinchichayta munan.

Wawapis yachayniyuq kasqanta riqsikunan tiyan, chay yachaynintataq escuela phirin, waq haya yachayta umitanman churan. "Añaskitutaq" tumpallatapis yanapariyta munan chay wawaq yachaynin mana phirikunanpaq.

Wawapis wawa kayninwan riqsinan tiyan, imaynataq kawsaynin, yachayninta pataman uqharinan tiyan, ima ch'ampaykunataq kachkan, ima llakiykunataq jamuchkan, chay tukuyta qhawarinan tiyan.

"Añaskitu" p'anqata wawakuna, yachachiqninwan Central Regional Coloradopi ñawichkanku.

"Qullpa Qucha-Vacas comunidadapi wawakuna sik'i, sik'i puqllarichkanku"

¿Imaynata Añaskitu p'anqa ruwakun?

Kay p'anqa wawakunamantapacha ruwasqa kachkan, paykunap yachayninmanta, culturamanta, kawsayninmanta llusqin. Wawakuna qillqamunku, paykuna munasqankuta riqsichimunku cartas niqta. Jinallataq "Añaskituqa" comunidadesta waturikamun, chaypipis wawakunawan pukllarispas qillqarillankutaq. Imasmarinakunku, cuentosta willanarikunku, siqinku. Waq kutispisqa yachachiqninwan ruwarispa apachimunku. Chay tukuy ruwasqastari uk laqhiman churaspa, p'anqaman tukuchiyku. Chaymanta imprentaman apakun, chaypitaq achkha p'anqakunaman mirachinku. Chaymanta llusqiptinkamataq, wawakunaman rak'ikun, paykuna ruwasqankuta riqsikapunankupaq, ñawinankupaq ima.

Asamblea Constituyente manta parlarina

*Kay watapi tata, mama, wawakuna uk yuyayllawan
Asamblea Constituyente nisqata tanqana kachkan,
kawsayninchiqman jina watiqmanta Musuq Mama
Ley qillqakunanpaq.*

UK

Tukuy ninku: Bolivia suyunchiq
1825 watapi nacikusqa,

ISKAY

Chay watapi militares, abogados,
mineros, qhapaqkuna ima, uk
machkha runalla Asamblea
Constituyente ruwarpasqanku,
paykunap yuyayninkuman jinalla,
paykuna aswan qhapaqyanankupaq.

KIMSAS

Chaypacha mama leyta "Constitución
Política del Estado", nisqata
qillqasqanku, nitaq campesinos,
indígenas, orginariosmanta, ni imata
churasqankuchu, jatuchaq Ilaqtakunap
kawsaynillanmanta parlachkan.

TAWA

1825 watamanta kunankama may
chhika unayña, sinchi llawarta
jich'aspa, movilizacioneswan
campesinos, originarios, indígenas
respetachikuyta manachkanku.

PHICHQA

Ajinapi, Ilaqta, campo runakuna
ima uk kunkalla Asamblea
Constituyente watiqmanta
ruwakuchun nichkanku.

SUQTA

Kay 2005 watapi usqayllata Asamblea
Constituyente ruwakunan tiyan, comunidadespi,
Ilaqtakunapi, tata, mamakuna organización
ukhupi sinchimanta parlarina, t'ukurina:
Imaynatataq kay Asamblea Constituyente
ruwakunanta.

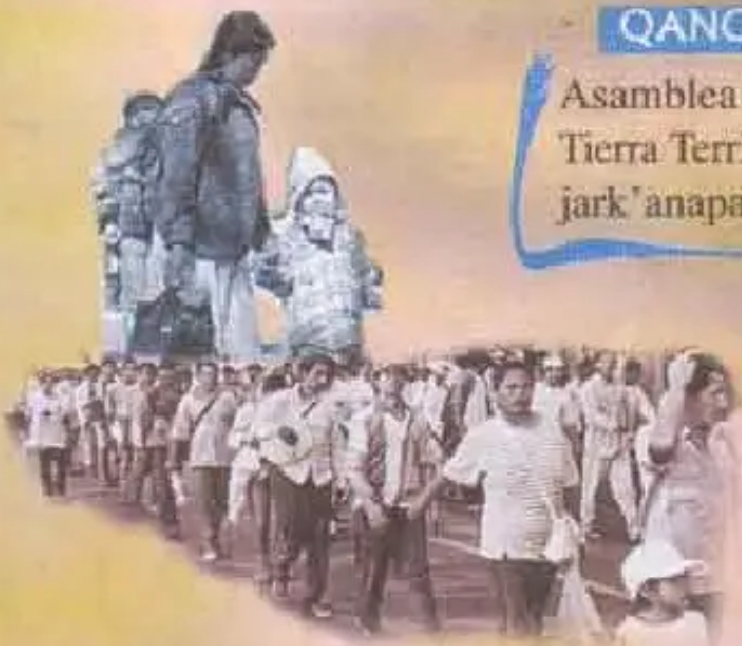
Yuyarina

2002 watapiña,
wawakuna, tata,
mamankuwan Asamblea
Constituyente mañaspa,
Oriente jallp'asmananta
La Pazkama taskirqanku

QANCHIS

Asamblea Constituyente
Tierra Territorio, Recursos Naturales
jark'anapaq kanan tiyan.

Wawakunapis,
yachachiqkunawan
Asamblea
Constituyente manta
parlarina.

¡Asamblea Constituyente kawsayninchiq manta p'utunan tiyan!

QHIPAN ANASKITUPI ASAMBLEA
CONSTITUYENTEMANTA
WAWAKUNAWAN PARLARISUN, UMACHARIKUYCHIQ.

Pukllarikuna...

Wawakunaga tukuy chiqapi
imasmarinakuyta yachanku

Qanpis
imasmarikunata
aparichimuwaq...

Kay laqhipi wawakunap imasmarinakusqankuta churarimuyku. Sapa chiqamanta uk machkha imasmarista sik'irimuyku. Kutichiykunanta yachaspaqa qillqariy, mana chayri kay laqhipi mask'ariwaq.

Vacasmanta

Imas imas kanman...

Uk torito
phiña torito
kanman.

Locolo

Vacasmanta

Imas imas kanman...

Relojta, relojta
apaykuchkanman.

Jeanette Calderon

Untuavimanta

Imas imas kanman...

Uk patan patanpi
luq'uyuyq kanman,
imataq kanman.

David Ayro
Repallo

Link'upatamanta

Imasmari,
imasmari
jaw, jaw, simichá
uchuluru ñawicha
khiwi sikicha.

Abel Cristiano Gero

Untuavimanta

Imas imas kanman...

uk runito
tullu chamarrita,
puka pollerita,
imataq kanman.

Macario Quirós
Mani

Aramasimanta

Imas imas kanman...

Patanman,
patanman
tumiles kanman.

Wilson Orrellana
Carahuepa

Aramasimanta

Imas imas kanman...

Jaqay urqumanta
lliphir, lliphir
nimuchkanman.

Carlos Alvarez
Espelo

Ama qunqaychiqchu
wawamasipura Añaskitu
p'anqata ñawiriyta,
Nuqaqa
karunchakapullasaqña.

Piusillamanta

Imas imas kanman...

Uk jusk'upi
yuraq soldados
baleanakuchkankuman.

Sara Janka
Jhovana Vergara Alegre

Piusillamanta

Imas imas kanman...

Jallp'a ukhitupi
wiñakunman,
achka ñawisniyuq.

Wilber Rocha
Papa

Napaykullaykutaq wawa Nená Heredia Blanco
Link'u Pata comunidadmanta, Central Regional
Altamachi jup'iyamanta. (Prov. Ayopaya)

